

Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec

Document: *Archeologische Quicksan (met veldtoets)*
Plangebied: *Westwoud, Oudijk 2b, gemeente Drechterland*
Adviesnummer: *14263*
Opsteller: *J. Verduin & C. Soonius*
Datum: *08-01-2015*

Archeologische Quicksan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Drechterland (mevr. M. Huig) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de sloop en nieuwbouw van een schuurkas en het graven van een waterberging aan de Oudijk 2b in Westwoud, gemeente Drechterland (afb. 1).

Afb 1 De (globale) ligging van het plangebied (rode kaders) op Google Maps.

Pagina 1 van 8

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar; Carla Soonius: 06252-72867 / c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 06304-68593 / m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Op het perceel Oudijk 2b zijn nu een woonhuis, bedrijfsgebouw en kassencomplex aanwezig. Achter de kassen liggen een waterbassin (op het westelijke perceel) en een langgerekt perceel weiland met kavelsloten. Het met folie beklede waterbassin omvat ongeveer de helft van de oppervlakte van de uitbreiding van de kassen. Ten noorden van het waterbassin ligt een langgerekte bult grond. Daarnaast, op het oostelijke perceel, is een waterbassin aanwezig dat bestaat uit twee langgerekte vijvers met dijkes van grond eromheen.

Het bestaande kassencomplex van ca. 4.350 m² zal worden gesloopt. Hiervoor in de plaats komt een kassencomplex van ca. 6860 m². Er zal dus een uitbreiding van het bebouwde areaal komen van ca. 2510 m², aan de noordzijde van het nu bebouwde areaal. Binnen de bestaande kas is de bodem grotendeels verstoord, vanwege de aanleg van drainagebuizen.

In verband met watercompensatie voor de nieuwbouw, zal men een waterberging graven aan de achterzijde (noordzijde) van het perceel. De bestaande sloot zal worden uitgebreid met ca. 220 m². Bij elkaar zullen de ingrepen een oppervlakte hebben van ca. 2.730 m².

Verder zal er mogelijk een nieuw waterbassin voor 1500 m³ water aangelegd worden achter de nieuwe kassen. Dit is alleen mogelijk als men mag uitbreiden buiten het bestaande bouwvlak. Onduidelijk is nog tot hoe diep het waterbassin ingegraven zal worden. Waarschijnlijk zal het waterbassin een ingreep van een extra 450 m² betekenen.

2. Bestemmingsplan Drechterland Noord (2011)

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Drechterland Noord (2011). Aangezien er nog geen (concept-)beleidskaart archeologie is vastgesteld voor Drechterland-Noord, worden de dubbelbestemmingen in de bestemmingsplannen aangehouden.

Het bestemmingsplan Drechterland Noord kent de volgende dubbelbestemmingen:

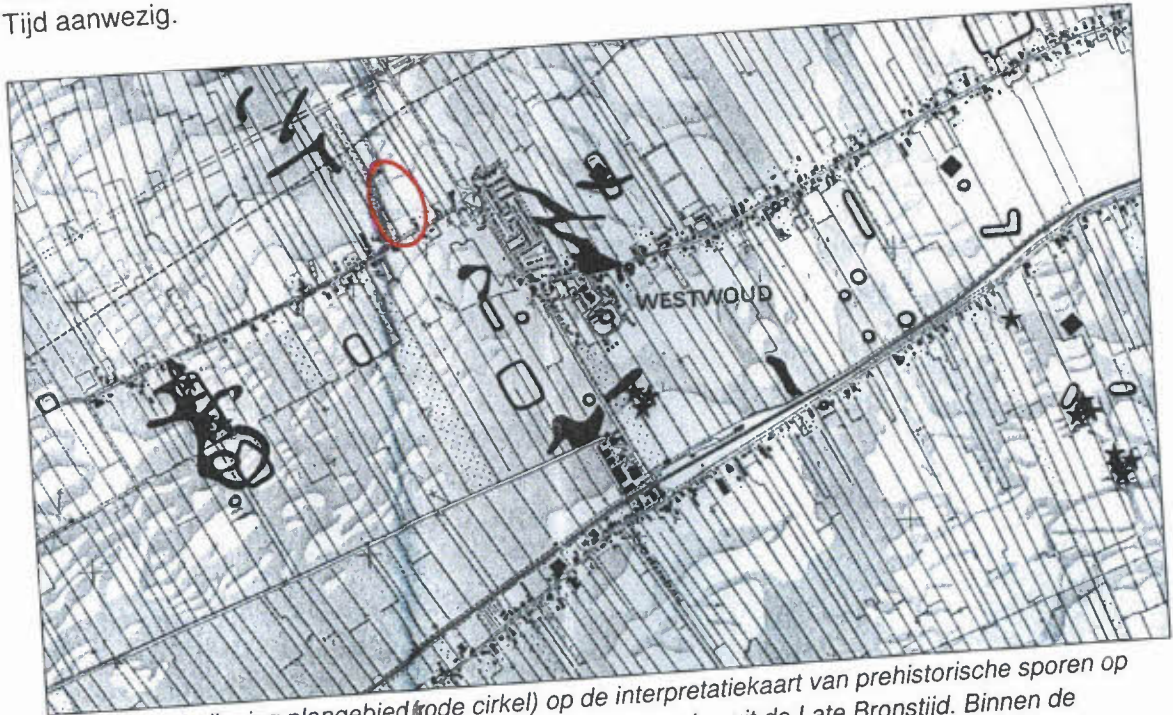
- Waarde – Archeologie 1 (gebied van zeer hoge archeologische waarde): voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 50 m².
- Waarde –Archeologie 2 (gebied van hoge archeologische waarde): voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 500 m².

Het plangebied valt geheel binnen een gebied met dubbelbestemming Waarde-Archeologie 2. Dit betekent dat het aspect archeologie meegewogen dient te worden bij ingrepen vanaf 500 m². De ingrepen in het plangebied zullen ca. 2.730 m² bedragen en zullen dus de grens van 500 m² overschrijden.

3. Archeologische waarden en verwachtingen in (de directe omgeving van) het plangebied

In de directe omgeving van het plangebied zijn aan de hand van luchtfoto's een aantal vindplaatsen uit de Bronstijd ontdekt (afb. 2). Eén van deze vindplaatsen is aangemerkt als terrein van archeologische waarde (Archis monumentnr. 8.368). Deze vindplaats ligt ten

zuidwesten van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied, aan de overzijde van de Oudijk, ligt een terrein van hoge archeologische waarde (Archis monumentnr. 4.905). Hier is een cultuurlaag uit de Bronstijd aanwezig. Verder liggen er ten oosten van het plangebied twee terreinen van hoge archeologische waarde: de historische dorpskern van Westwoud (monumentnr. 14.869) en het voormalige kerkterrein (monumentnr. 14.870). Binnen de twee laatstgenoemde terreinen zijn archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd aanwezig.

Afb 2 Globale ligging plangebied (rode cirkel) op de interpretatiekaart van prehistorische sporen op luchtfoto's. De donkere vlekken zijn aanwijzingen voor terpjes uit de Late Bronstijd. Binnen de omcirkelde gebieden zijn aanwijzingen voor nederzettingen of perceleringen uit de Midden- en Late Bronstijd. De sterren geven mogelijke grafheuvels weer (Naar: De Vries-Metz 1993).

Ten oosten van de bebouwde kom van Westwoud zijn twee booronderzoeken verricht, één door RAAP in 1996 en één door De Steekproef in 2009. Op één terrein was het natuurlijke reliëf nog goed intact; op de overige twee terreinen bleek de bodem geëgaliseerd te zijn. Er zijn nergens duidelijke aanwijzingen gevonden voor sporen uit de Bronstijd. Langs de Westfriisiaweg is door Grontmij een uitvoerig inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd van 2008 tot 2012. Er is een groot aantal boringen gezet en men heeft op diverse locaties proefsleuven gegraven. De locaties 18 en 21, langs de Noorderboekertweg, werden als behoudenswaardig aangemerkt (Hakvoort en Jansen, 2012). In 2014 is hier door Archol een archeologische opgraving uitgevoerd, waarbij een akkerareaal uit het Laat-Neolithicum B en de aansluitende Vroege Bronstijd is blootgelegd. Het akkerareaal was zichtbaar in de vorm van eergetouwkrassen. Dit onderzoek is nog niet gepubliceerd.

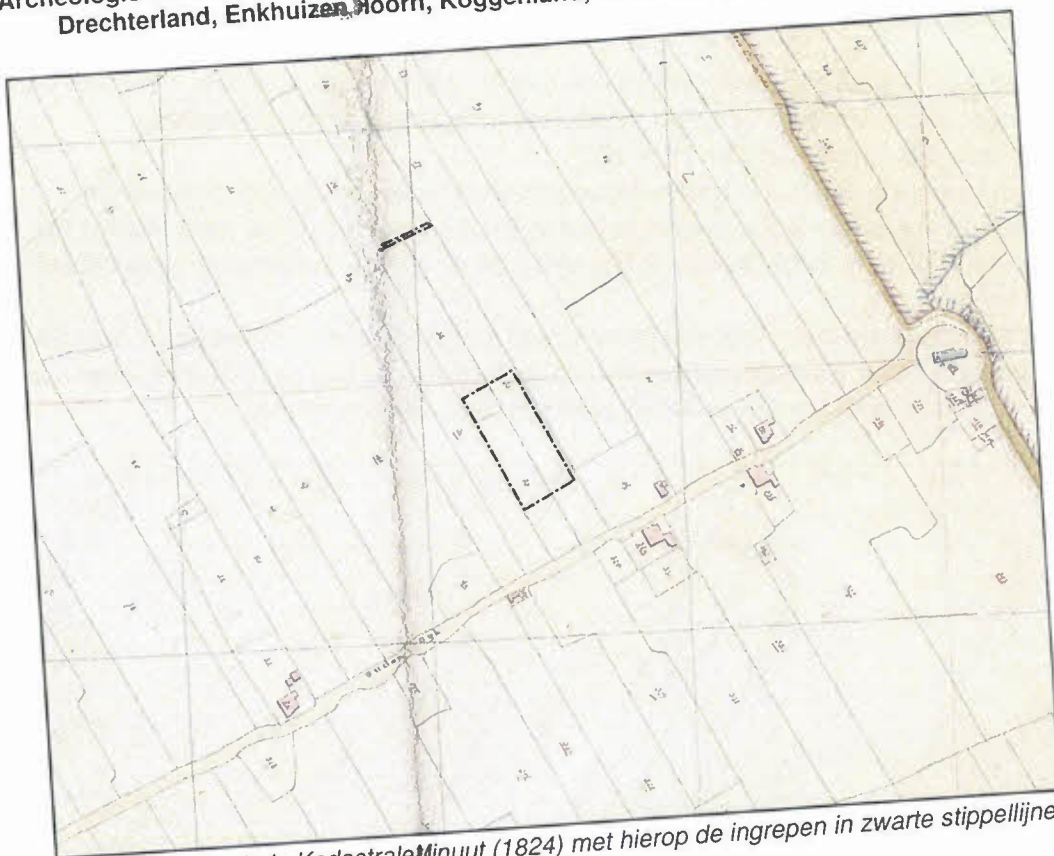
Afb 3 De nieuwbouw en de waterberging (zwarte stippellijnen) geplot op de 17de-eeuwse kaart van J. Dou (1651-1654).

4. Historische achtergrond plangebied

Op historische kaarten uit de 17de en 19de eeuw is te zien dat het plangebied lange tijd onbebouwd is gebleven. Op de 17de-eeuwse kaart van Johannes Dou (1651-1654) is het plangebied mogelijk in gebruik geweest als bouwland of weiland (afb. 3). Er was toen nog geen woning aan de Oudijk nr. 2b. Op de eerste Kadastrale Minuutkaart uit 1824, is hetzelfde beeld te zien (afb. 4). In 1824 waren de percelen in eigendom van Cornelis Meyer, een rentenier uit Westerblokker. Eén perceel was in gebruik als bouwland, de andere twee als weiland.

5. Archeologische verwachting

Op basis van bovenstaande gegevens kan worden gesteld dat voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting bestaat voor vindplaatsen uit het Laat-Neolithicum en de Bronstijd. Voor andere perioden is de archeologische verwachting laag. Sporen uit de Midden-Bronstijd kunnen direct onder de bouwvoor aanwezig zijn. Een sporenniveau uit het Laat-Neolithicum of Vroege Bronstijd kan op een dieper niveau aanwezig zijn. Deze archeologische verwachting is door AWF getoetst door middel van een veldtoets, in de vorm van een aantal boringen.

Afb 4 Uitsnede uit de Kadastrale Minuut (1824) met hierop de ingrepen in zwarte stippellijnen.

6. Veldtoets

Op dinsdag 6 januari 2015 is door AWF een veldtoets uitgevoerd aan de Oudijk 2b in Westwoud. Er zijn twee boringen gezet (zie afb. 5). Boring 1 is uitgevoerd op de plaats waar de uitbreiding van het kassencomplex zal komen. Boring 2 is ca. 100 meter verder naar het noorden gezet. De precieze locatie van een eventueel nieuw waterbassin buiten het huidige bouwvlak is nog niet bekend. Boring 2 is daarom gezet op een plek die buiten de zone ligt die mogelijk reeds verstoord is geraakt door waterbassins en drains, etc.

In boring 1 was te zien dat de bodem hier tot ca. 55 cm onder maaiveld verstoord was. Onder de bouwvoor was een laag met brokken sterk siltige klei aanwezig. Van 55 cm tot 115 cm lag een laag sterk siltig zand met enkele kleilagen. Daaronder was tot 145 cm –Mv matig siltige, slappe klei aanwezig. Deze klei lag op een dun laagje donkerbruin rietveen. Onder het veen lagen zand- en kleiafzettingen. In de sterk siltige, slappe klei was schelpgruis aanwezig.

In boring 2 waren geen verstoringen te zien. Onder de bouwvoor was matig slappe, ongerijpte klei aanwezig (40 cm tot 55 cm diep). Hieronder zat een dunne veenlaag van sterk zandig veen. Van 60 cm tot 115 cm –Mv waren verschillende zandafzettingen met dunne kleilagen aanwezig. Hieronder lag een dunne sterk siltige kleilaag met in de basis veel schelpgruis. Deze klei lag op een dunne laag rietveen. Onder het rietveen waren opeenvolgende afzettingen van zand en klei, volledig gereduceerd, aanwezig.

Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec

De datering van de twee vegetatieniveau's valt niet nauwkeurig vast te stellen. De zand- en kleiafzettingen zijn gevormd in een zeer dynamisch milieu, waarbij de hoeveelheid sedimentatie lokaal zeer verschillend kon zijn.

Sporen van bewoning vanaf de Midden-Bronstijd bevinden zich in het buitengebied van West-Friesland vlak onder de bouwvoor. In boring 2 waren hier ongerijpte kleien aanwezig, waar geen bewoning op mogelijk was. In boring 1 was dit niveau verploegd of omgezet en daardoor kalkrijk.

Langs de Noorderboekertweg was een groot areaal met ploegsporen aanwezig uit het Laat-Neolithicum en Vroege Bronstijd. Binnen het plangebied aan de Oudijk 2b is geen niveau uit deze periode waargenomen vlak onder de onderste natuurlijke veenlaag.

Afb 5 Boorpuntenkaart: boringen 1 en 2 op de topografische kaart geplot. Met zwarte stippellijn zijn de toekomstige ingrepen aangegeven.

7. Conclusie

De omvang van de toekomstige ingrepen zal in totaal ca. 2.730 m² bedragen. De waterberging zal een oppervlakte krijgen van ca. 220 m². Het kassencomplex zal uitgebreid worden met ca. 2.510 m². De helft van deze oppervlakte is al verstoord geraakt door de aanleg van een waterbassin. Hier is dus nog ca. 1.250 m² waarvan de bodem mogelijk nog intact is en wordt bedreigd door de nieuwbouw. Met het waterbassin van ca. 450 m² erbij, komt de oppervlakte van de nieuwe ingrepen op ca. 1.920 m².

Vanwege de ligging van het plangebied in een gebied met dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2, dient het aspect archeologie meegewogen te worden.

Voor het plangebied bestond een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het Laat-Neolithicum en de Bronstijd. Voor andere perioden was de archeologische verwachting laag. Tijdens de veldtoets door AWF zijn geen aanwijzingen gevonden voor bewoning of bewerking van de bodem in de Bronstijd of het Laat-Neolithicum.

8. Advies

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren. Dit vanwege de interessante dynamische landschapsontwikkeling in dit deel van West-Friesland, dat in grotere bodemprofielen (in de bouwput van een nieuw waterbassin) duidelijker bestudeerd kan worden.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Monumentenwet) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodenvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (Aad Weel: tel. 06-52824909, Carla Soonius: tel. 06-25272867).

9. Bronnen

Archis2 (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>)

Gemeente Drechterland, 2011: Bestemmingsplan Drechterland Noord 2011.

Hakvoort, A. & H. Jansen, 2012: Archeologisch proefsleuvenonderzoek Westfrisiaweg, eindrapport fase 1 en 2, *Grontmij Archeologische Rapporten* 900, Grontmij Nederland B.V., Houten.

Kadastrale Minuut, 1824: Gemeente Westwoude, Oudijk en Binnenwijzend, Sectie C gen. Oudijk, Eerste Blad.

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

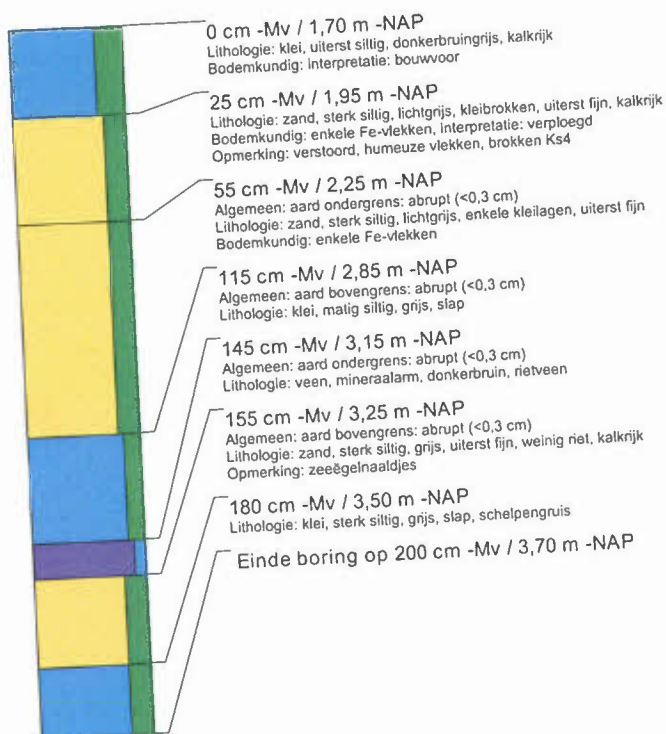
Vries-Metz, W.H. de, 1993: *Luchtfoto-archeologie in oostelijk West-Friesland: mogelijkheden
en resultaten van archeologische Remote Sensing in een verdwijnend prehistorisch
cultuurlandschap*, Proefschrift UvA, Amsterdam.

Bijlage 1: Boorstaten van veldtoets Oudijk 2b

boring: 14263-1

beschrijver: JV, datum: 6-1-2015, X: 137.057,00, Y: 522.268,00, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: -1,70, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechtland, plaatsnaam: Westwoud, opdrachtgever: Gemeente Drechtland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

boring: 14263-2

beschrijver: JV, datum: 6-1-2015, X: 137.014,00, Y: 522.359,00, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: -1,70, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guls-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichthbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechterland, plaatsnaam: Westwoud, opdrachtgever: Gemeente Drechterland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

